REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncurĭ:
În Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lessner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. N-riĭ de *Dumineca* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr. N-riĭ de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 39. **Braşov, Sâmbătă 19 Februarie (3 Martie).** **1900.**

Şoviniştii şi naţionalităţile.

S'au mai aşedat valurile, ce le-a produs la suprafaţă bolovanul aruncat de representantul şovinismului nebunesc, Komjathy, în apa afundă a cestiunei naţionalităţilor.

Nemulţumirea, manifestată cu ocasiunea acésta între diferitele nuanţe ale celor, carĭ representă în dietă esclusivele interese ale rassei dominante cu privire la politica urmată faţă cu naţionalităţile nemaghiare, a avut resultatul, că s'a enunciat în dietă din tóte părţile, că toţĭ Maghiarii sunt una şi nedespărţiţĭ în idealul şi ţinta şovinismului lor. Decă cu tóte astea esistă între ei vre-o neînsemnată deosebire, acésta privesce numai tactica de procedere, ţinta şi programul sunt însĕ unele şi aceleaşĭ.

Acum disensiunile dintre aderenţii direcţiunei actualului ministru-preşedinte Szell şi dintre părtinitorii politicei fostului ministru-preşedinte Banffy în cestiunea amintită, s'au transplântat din dietă în pressă, în care se continuă micile hărţuelĭ al căror motiv adevĕrat sunt rivalităţile dintre diferitele grupurĭ ale marei majorităţĭ guvernamentale.

Intr'aceea însĕ nu se putea, ca resultatul cu totul negativ al aşa disei desbaterĭ de naţionalitate în dietă, sĕ nu producă o adâncă impresiune în cercurile naţionalităţilor. Este de prisos a mai spune, că aceste impresiunĭ numai favorabile n'au putut fi.

Direcţiunea indicată de ministru-preşedinte Szell în politica sa de naţionalitate, a trebuit sĕ desilusioneze chiar şi pe cei mai optimiştĭ şi credulĭ. Tótă pressa independentă a naţionalităţilor nemaghiare s'a pronunţat categoric în contra vederilor politice espuse în discursurile lui Coloman Szell, fără a fi amăgită cât de puţin de modul, în aparenţă prevenitor, în care şi-a făcut enunciaţiunile sale relative la atitudinea sa în cestiunea naţionalităţilor.

Ca dovadă, cât de nefavorabil au fost judecate aceste enunciaţiunĭ ale lui Szell în cercurile politice ale naţionalităţilor, póte servi articulul, ce l'a publicat dilele aceste baronul politisant sêrb I. Zivkovicĭ în „Budapester Tagblatt“. După-ce constată resentimentul, ce l'au produs enunciaţiunile ministrului-preşedinte în sînul pressei independente sêrbescĭ, care a declarat tóte asigurările lui Szell, că va trata în mod egal, cu dreptate şi cu păstrarea legalităţii şi pe naţionalităţile nemaghiare, de nisce frase góle, care nu stau nicĭdecum în consonanţă cu programul sĕu şovinist politic, baronul Zivkovicĭ face o încercare în adevĕr desperată de-a tălmăci enunciaţiunile lui Szell în favorul naţionalităţilor.

Fostul şef de secţiune e de părere, că cu „óre-care bunăvoinţă“ s'ar puté aduce în consonanţă principiile ideii de stat maghiar şi a naţiunei maghiare unitare cu dreptul de esistenţă al naţionalităţilor nemaghiare şi a desvoltării lor culturale.

O problemă acésta mai grea chiar decât problema cuadraturei cercului. Şi într'adevĕr, ar trebui nu numai puţină, dér de tot multă bunăvoinţă, séu mai bine dis ar trebui cea mai mare orbire şi lăpĕdare de sine, ca un Sêrb, Român, orĭ Sas, care îşĭ iubesce naţiunea sa, sĕ găséscă, că ideia de stat maghiar, cum o profeséză, înţeleg şi aplică adĭ Maghiarii — ar puté fi adusă în armoniă cu dreptul de esistenţă al naţionalităţilor.

Cumcă aşa este, o simte, póte, în internul sĕu şi Zivkovicĭ. De aceea el nicĭ că se încércă a-şĭ motiva cum se cuvine „părerea sa modestă“, ci se mărginesce numai a pune întrebarea naivă: „De ce n'ar puté Sêrbul, Românul séu Sssul *leal*, pe lângă cultivarea propriei sale naţionalităţĭ sĕ fiă un bun Ungur“? Vré sĕ dică, póte, un bun cetăţén ungar.

De ce adreséză însĕ întrebarea acésta conaţionalilor sĕi şi nu acelora, carĭ nu admit ca cineva sĕ fiă bun cetăţén ungar, adecă bun „patriot“ şi tot-odată sĕ fiă bun naţionalist sêrb, român, orĭ sas?

Dér se dă de gol br. Zivkovicĭ prin întrebuinţarea cuvêntului „leal“, că însuşi nu crede, ceea-ce afirmă, orĭ-că nu e de bună credinţă. Căcĭ ce însémră Sêrbĭ, Românĭ şi Saşĭ „lealĭ“? Vrea sĕ dică printr'asta, că se împart în două: unii lealĭ şi alţii neleaiĭ? Şi care sunt cei lealĭ? Nu cumva aceia, carĭ, ca br. Zivkovicĭ, găsesc, că politica maghiară a ministrului preşedinte este „nu numai înţeléptă, dér în tóte privinţele dréptă“. Silinţele, ce şi-le dă fostul şef de secţiune sêrb, de-a uni focul cu apa, pot sĕ producă numai compătimire la toţĭ cei carĭ sciu ce va sĕ dică politica reală.

Caracteristic este rĕspunsul, ce l'a dat lui Zivkovicĭ fóia moderată săséscă din loc. Ea dise din punctul ei de vedere: „Zivkovicĭ are dreptate. Espunerile liberale ale lui Szell sĕ nu fiă privite ca frase góle. De altă parte însĕ, nicĭ declararea lui Szell înaintea dietei, că dênsul (Szell) *e şovinist*, sĕ nu fiă privită ca frasă golă“.

Aşa judecă adĭ chiar şi cei mai moderaţĭ din sînul naţionalităţilor.

Causele şi efectele rĕsboinlui din Africa.

Diarul „Tägliche Rundschau“ dela 24 Februarie primesce din Londra următórele:

Fórte la timp apare adi o carte, *Rĕsboiul din Africa de sud: causele şi efectele lui*“, de economistul I. A. *Hobson*, care judecă stările din sudul Africei pe basa unor studii serióse şi îngrijite făcute la faţa locului. Imparţialitatea sa lipsită de patimă despică metodic şi fără reservă îngrozitórea grămadă de jumĕtăţĭ de adevĕrurĭ, denaturărĭ, minciunĭ şi rĕutăţĭ, ce forméză materialul pentru ancheta asupra causelor rĕsboiului. Analisa lui spulberă tóte conclusiile falacióse, poveştile şi fabulele, ér în locul acestora se ridică o nerĕsturnabilă acusare a guveunului britanic şi a agenţilor sĕi. Până acum, atacurile împotriva *Chamberlainismului* nu s'au dat de cât în diferite articole de diare fără legătură între ele şi în discursurĭ publice. Hobson însĕ a mobilisat cu minuţiositate tóte forţele adevĕrului şi le-a aşedat într'o covîrşitóre ordine de luptă. Un singur moment autorul nu-şĭ lasă judecata dusă de aripele fantasiei. Greşelele Burilor sunt tot aşa de puţin trecute cu vederea, ca şi atitudinea guvernului britanic, care e desvĕluită, *sine ira et studio*, în adevĕrata ei lumină.

De o remarcabilă temeinicia şi claritate e nemilósa analisă la care supune Hobson doleanţele Uitlanderilor, aşa disa conjuraţie a Olandesilor din Africa de sud, reproşurile făcute Burilor pentru înarmările lor, cestiunea suzeranităţei şi tratative diplomatice, carĭ au dus la résboiŭ. Dér cele mai importante sunt, póte, acele capitole din partea a doua a cărţei, care trateză despre „Politica Rand-capitaliştilor“.

In acéstă privinţă, Hobson are un singur mare regret, şi anume, că nu póte discuta cestiunea acésta fără sĕ nu pară, că ar voi sĕ apeleze la patima urei în contra ovreilor. Câţĭ-va din marii financiarĭ sud-africanĭ sunt, ce e drept, Englesĭ, dér încetul cu încetul isvórele economice ale Africei de sud au cădut în mânile unui mic grup de financiarĭ internaţionalĭ, „carĭ de origine cei mai mulţĭ sunt germanĭ, dér de rassă sunt ovrei“. „Nu Hamburgul, nu Viena, nu Francfortul, ci *Iohanesburgul e noul Ierusalim*“.

Hobson arată, că uriaşa industriă a „Rand“-ului, al cărei capital înainte de rĕsboiŭ avea o valóre normală de 150 milióne funţĭ sterlingĭ, e dominată de financiarii internaţionalĭ. Dér şi alte interese se află sub controlul acestor ómenĭ. O mare parte a Burilor din Transvaal e tot aşa de mult în mâna cămătarilor evrei, ca şi ţĕranii din Rusia.

Pe basa acestora şi a altor fapte autorul ajunge la conclusia, că Anglia nu se luptă pentru nimic alta, decât sĕ facă singură stăpânitóre la Pretoria o oligarchie internaţională de proprietarĭ de mine şi de

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Portul perucilor şi bărbierii la Romanĭ.

Comunicare făcută în şedinţa Academiei Române, de **Ioan Kalinderu.**

II.

Venind la partea a doua a comunicărei d-lui I. Kalinderu, făcută la Academiă, relativ la bărbierĭ, aflăm, că acéstă profesiune avea mai mare importanţă la anticĭ, ca adĭ. In magazinele lor, numite *tonstrinae*, vin bărbaţĭ şi femei une-orĭ, de se dichisesc diminéţa, lipsindu-le cele trebuitóre pe la casele lor. Bogaţii aveau sclavii lor carĭ îi rădeau séu tundeau, aşa că erau dispensaţĭ a-se duce în tonstrinele publice.

Aceştĭ tundĕtorĭ practicau la început în aer liber şi abia mai târdiu în prăvăliile numite mai sus, carĭ erau şi un loc de întêlnire a ómenilor fără ocupaţii, doritorĭ de scirile nouĕ ale dilei. Aceste magazine sunt numĕróse şi de tótă mâna: unele bogate, cu tóte instrumentele necesare, cu oglindĭ marĭ, luxos mobilate, ér altele ca pentru vulg, prevĕdute numai cu strictul necesar. In ele mişunau, cum am dice adĭ, reporterii, dând tóte nouăţile dilei, ér în mijlocul lor bărbierii îşĭ fac meseria tundênd, rădênd, frisând cu fierul cald, deşi Ovidiu sfătuesce pe bărbaţĭ a-se feri sĕ placă prin asemenea mijlóce şi de-a imita trista modă a preoţilor Cibelei.

D-l Kalinderu descrie o bărbieriă găsită la Pompei în via *di Mercurio*, ce avea ca dimensiune 3 m. 30 cm. pe 2.18 cm.; în drépta întrărei e o bancă, de-asupra 2 scobiturĭ pentru vase, ér în interior un scaun pentru clienţĭ. In privinţa esercitărei acestei meserii dice, că bărbierul, pentru a-se numi artist, trebue sĕ scie a rade (rador), a smulge pĕrul (subvellor), a răzuì epiderma (desquamor), a coafa (ornor), a freca cu piatră ponciă (pumicor), a netedì (epolior), a sulemeni (pingor) şi în fine a tăia unghiile. Mai departe ne face un tablou de cum erau aşedate obiectele în tonstrine şi cum coaforii învitau pe clienţĭ a-le face toaleta; de es. unii voiau a-şĭ smulge pĕrul: pentru acésta bărbierul întrebuinţéză paste epilatorie, se aplică alifii, dropax, psilothrum, în composiţia cărora întră rĕşină, sulfur de antimoniu. Sĕ întrăm la Sicinin, dice d-l Kalinderu, bogatul bărbier citat de Oraţiu în Arta Poetica: „O coţofană imitase vocea omenéscă, cântecul animalelor şi chiar sunetul instrumentelor. Reclamă ingeniósă! Mueraticii adunaţĭ acolo ţineau mai mult la renumele, că sunt gătiţĭ, decât la acela de ómenĭ cinstiţĭ“. Cu drept cuvênt dér Romanii, pentru a arăta cam ce preţ se póte pune pe asemenea mueraticĭ, îi numiau „ómenĭ, carĭ se scarpină numai cu un deget“. Cele mai bogate tonstrine le găsim împrejurul Forului şi în suburbia Carenelor; ér în via Suburra merge clasa de jos, unde practică acéstă meseriă şi femei. Preţul toaletei era de 2 dinarĭ — cam 12 centime, nartul prevĕdut în edictul lui Diocleţian.

Cum vedem, meseria de bărbier era fórte productivă de când Romanii începură a-se rade şi tunde. Agrippa îi pune gratis la disposiţia poporului, când fù edil, pentru a-şĭ face popularitate.

Mulţĭ devin bogaţĭ, ceea-ce indignă pe Juvenal, când vede fericita stare materială a bărbierului sĕu, la care se dichisea încă din tinereţe.

Istoricii romanĭ continuă d-l Kalinderu, carĭ nu se ocupă decât de istoria rĕsboielor şi sunt absorbiţĭ de politica dilnică, negligiéză acéstă bréslă de meseriaşĭ, ce o vedem figurând în afişele electorale comunale descoperite la Pompei.

Işĭ esplică acésta prin faptul, că sclavia, fiind temelia societăţii, munca era despreţuită, ér negustorii n'au nicĭ un amestec în afacerile publice. Meseriaşii liberţĭ séu proletarĭ au fost mult timp împedecaţĭ d'a intra în armată, căcĭ numai Romanii erau demnĭ a purta armele şi apĕra patria. Totuşĭ mai târdiu se formară asociaţii şi colegii de meseriaşĭ, despre care se menţionéză abia în epoca Antoninilor, istoricii nepomenind nimic despre ele. Academicianul dice însĕ, că lămurirĭ mai multe în acéstă privinţă trebue sĕ le căutăm în *codicele* de legĭ, în lucrările jurisconsulţilor, cu deosebire în Codul lui Theodosiu comentat admiralul de Jacques Godefroy. Situaţiunea legală a acestor bresle, acordându-li-se drepturĭ, privilegii şi datorii, s'a regulat după epoca Antoninilor.

Un bogat material istoric asupra profesiunilor industriale găsim în inscripţiile din Cisalpina, Dacia şi Panonia, carĭ sunt adevĕrate documente istorice lapidare, ce ne înfăţişéză scene din viaţa populară a

speculanţĭ, carĭ mai presus de tóte urmăresc şi scopul de a puté trata pe Caffri ca pe nisce sclavĭ şi a micşora salariile negrilor şi albilor, după cum acésta s'a şi făcut deja în Kimberley.

Al treilea capitol al cărţei întitulat „Resolvarea cestiunei" cuprinde o aspră critică la adresa acelora, carĭ în prostia şi miopismul lor au afirmat, că rĕsboiul va aduce cu sine o resolvare definitivă şi o ordine temeinică a situaţiunei din Africa de sud. Hobson e de părere, că şi în casul, când armata Burilor va fi bătută, situaţia cea mai favorabilă tot a Olandesilor va fi. Aceştia sunt în majoritate şi sunt stabiliţĭ în ţéră, pe când Englesii formézā mai mult o populaţiă migrătóre orăşenéscă.

Autorul se ocupă apoi în deosebĭ cu cestiunea, décă preponderanţa politică, pe care o au Olandesii din causa numĕrului lor mai mare va fi la urma urmei înlăturată prin desvoltarea şi propăşirea minelor, a industriei şi agriculturei. Hobson discută acéstă cestiune sprijinit pe temeinicile sale cunoscinţe economice, dér argumentele sale sunt prea lungĭ şi prea strînse spre a-le putea reda chiar numai în resumat; de aceea suntem siliţĭ sĕ ne mulţumim cu repetarea unei singure frase, pe care el o pune drept firma sa convingere — adecă: „După ce vom fi înotat într'o mare de sânge până la Pretoria, ne vom găsi în faţa unei dileme: vom avé sĕ alegem între susţinerea prin volnicie şi baionete a unei oligarchii de financiarĭ internaţionalĭ, séu... restabilirea dominaţiunei Burilor".

De aceea, după Hobson, pentru Anglia nu e mântuire în Africa de sud, decât numai décă va restabili starea de lucrurĭ dinainte de rĕsboiŭ şi va recunósce şi respecta independenţa republicelor bure: altmintrelea, rĕsbunatórea Nemesis va ajunge şi pe Anglia.

Din diecesa Aradului.

(La situaţiunea generală.)

15/27 Februarie 1900.

Nu de lung timp episcopul Goldiş a luat a mână toiagul diecesei nóstre. Totuşĭ acest timp e prea de-ajuns spre a pricepe situaţiunea, ce ni-s'a creat prin alegerea lui, ba chiar şi spre a ne insufla serióse grijĭ cu privire la viitorul, prosperarea şi fericirea diecesei, apoi cu privire la respectarea, observarea şi ocrotirea legii fundamentale bisericescĭ şi a instituţiunilor nóstre bisericescĭ create şi legănate de alţii.

E invederat, că ómenĭ cu caractere private, publice-politice; cu convingerĭ politice-morale şi bisericescĭ elastice, în totă Metropolia, ba în tot regatul ungar nicăirĭ n'ar fi aflat un loc mai accesibil ca Aradul pentru intemeiarea lucrătórei lor, cu alte cuvinte: ca cuib în care sĕ clocéscă, puieze şi prospereze caracterele lor, moralitatea lor privată publică şi „politica" lor.

Da, durere, numai în acest oraş a esistat şi esistă un fel de românism flecsibil, ca nuiaua fragedă, care este şi martir şi servil, şi de parolă şi fără parolă, şi naţional şi antinaţional, şi bisericesc şi antibisericesc, şi legal şi călcător de lege c'un cuvênt: în fiă-care ḑi altfel, în fiă-care act de alte vederĭ. Numai aicĭ a esistat şi esistă un „Cilibidache", care a fost şi mare „tribunist" şi înverşunat, neîmpăcat antitribunist, un înflăcărat „naţionalist" (înţeleg aderinte al partidului naţional) şi d'odată cel mai mare antinaţionalist; care a numit pe Goldiş apostat, trădător, vênḑĕtor etc., etc., solicitând, mai ales în corporaţiunĭ bisericescĭ, scóterea lui din biserică: sinóde, congres etc., éră la urmă l'a făcut cap al diecesei, glorificându-l şi preamărindu-l.

Ei, le trebuia un om cu numele, un om care sĕ aibă titulatura de Episcop, dér de fapt Mangra şi ai sĕi sĕ guverneze şi sĕ fericéscă diecesa în forma şi după chipul şi asĕmĕnarea sa: sĕ invocĭ tot mereu memoria „marelui Şaguna", dér sĕ o batjocurescĭ prin faptele tale; sĕ te provocĭ mereu la „statutul organic", dér de fapt sĕ-l nesocotescĭ şi sĕ-l calcĭ la fie-ce pas; sĕ facĭ în fóiă politica cea mai radicală naţională, ér pe la mese sĕ te sĕruţĭ şi împrietinescĭ cu secularii ei inimicĭ; sĕ te dai de martir naţional, ér pe sub mână sĕ te umilescĭ şi prosternĭ înaintea fişpanului, viceşpanului şi primarului spre a te „rehabilita" la guvern; sĕ dai ḑi de ḑi pe Goldiş de omul energic, de omul dreptăţii, de „purificător" până când bietul e un bunuţ, condus ca de căpĕstru, lăsând cale liberă celor „nepurificaţĭ" sĕ calce legea şi sĕ purifice!...

In momentul fatal, când în sinodul eparchial electoral dela 2 (14) Maiŭ a. tr. din partea înaltului presidiu i-s'a adus la cunoscinţă votul electoral, atuncĭ păr. Goldiş, bagséma luându-l gura pe dinainte, a declarat, că „în inima sa toţĭ fii diecesei vor fi priviţĭ deopotrivă", ceea-ce nu póte însemna decât că în activitarea sa oficiósă va fi drept faţă de toţĭ, imparţial, va fi just şi va respecta legile nóstre bisericescĭ, aplicându-le faţă de toţĭ deopotrivă, şi cumcă va face ca dragostea creştinécă, pacea şi linişte sĕ domineze în diecesă.

Dér, vai, aḑĭ suntem convinşĭ, că frumósele cuvinte au fost numai pe buze, pe când în inimă şi în fapte tronéză ura, resbunarea, terorismul şi tóte relele, de carĭ póte fi capabilă o clică egoistică suméţă. Ignorarea, chiar călcarea legii positive şi a regulamentelor sustătătóre, despreţuirea postulatelor moralităţii publice, a păcii publice şi a celorlalte calamităţĭ, ce fac vêrf.

Faptele vorbéscă.

Se scie, că „organul personal" al părintelui Goldiş neîntrerupt şi fără nicĭ o ruşine clevetea câte verḑĭ uscate asupra capului încoronat al Metropoliei nóstre, lucrând din rĕsputerĭ spre a-l dejosi, despopularisa. Pe archimandritul, singurul, ce-l avem în diecesă, asemenea l'a batjocorit, calumniat, aducêndu-l în legăturĭ cu fapte murdare, ilegale, josnice, de carĭ acest bun şi blând demnitar al bisericei şi diecesei nóstre nicĭ când nu a fest, nicĭ e capabil. Şi cine a auḑit séu a cetit când-va vre-un cuvênt séu vre-o desminţire orĭ vre-un veto din partea părintelui Goldiş, fiă în public, fiă în consistor séu în cutare-va predică, în contra acestor demoralisătóre şi scârbóse infamii? Nimenĭ! Stăpânul consimte dér cu argaţii sĕi întru tóte, éră acest stăpân are cutezanţa de-a sta pe tronul umilinţei, blândeţei, păcii, iubirei şi a cârmuirei înţelepte a diecesei!...

Sub firma, că El este „iubitor de dreptate" şi „energic", a terorisat până la desperaţiune pe funcţionarii aleşĭ în regulă de sinódele eparchiale şi i-a forţat sĕ-şĭ dea demisiunea înainte de timp, ca sĕ-i pótă înlocui cu unelte de ale sale: ómenĭ nicĭ apţĭ, nicĭ competenţĭ de-a ocupa „la poruncă" posturile, la carĭ i-a chemat stăpânul.

Sub firma, că el *„purifică"* a atras în jurul sĕu tot ómenĭ, carĭ în nicĭ o privinţă nu sunt purificaţĭ, ómenĭ carĭ lingusesc pe stăpân — ei vor sci pentru ce!

Tot spre asemenea scopurĭ păr. Goldiş creează posturĭ peste posturĭ: referenţĭ peste referenţĭ. Aşa d. e. senatul „strîns bisericesc" îşĭ are referintele sĕu legal. Acesta este în viaţă, în activitate, sănĕtos, este bărbatul cel mai priceput, ca sĕ nu ḑic „sufletul" administraţiunei diecesane, dér păr. Goldiş totuşĭ a mai făcut şi pe „protosincelul sĕu" Mangra *„referent onorar"* (!), o titulatură, care în statutul organic nu esistă. Şi pe astfel de ómenĭ, înţeleg funcţionarĭ făuriţĭ în mod absolutistic, nealeşĭ din partea sinodului la posturile, ce le ocupă, îi admite în şedinţe consistoriale, le dă dreptul sĕ *referczc* cause momentuóse, delăturând dela activitate pe referenţii legalĭ şi singurĭ competenţĭ a refera.

Statutul organic dispune apriat şi la înţeles, că episcopul trebue sĕ aibă un econom; că în casurĭ de absenţă séu de bólă „asesorul cel mai bĕtrân" are sĕ substitue, respective sĕ subsemneze în numele episcopului. La Arad şi sub „fericita eră nouă" nu esistă acéstă regulă. In loc de econom este *„económă"*, adecă óre-care verişóră (séu ce fel de neam va fi) a P. S. S., care stă — cum aud — şi la masă cu P. S. Sa, de regulă, une-orĭ chiar şi la „mese de gală", cum a fost aceea, la care s'a veselit şi cuviosul protosincel *próspĕt*, alias „referent onorar"; în locul unui „asesor bĕtrân" subsemnéză vrednicul şi pururea *cuviosul* protosincel *Mangra*, care însĕ, până aḑĭ, nu e nicĭ asesor consistorial, nicĭ „cel mai bĕtrân" între asesorĭ.

Ei, dér tóte astea se socotesc ca nimicurĭ; şi păr. episcop Goldiş este de firma credinţă, ba cred, ar fi în stare sĕ confirme şi cu jurămênt, că P. S. Sa nu nesocotesce, nu calcă statutul organic făcut de „marele Şaguna"!

Nu e mirare, când putem constata astfel de virtuţĭ în „era nouă"; căcĭ Prea S. Sa este încungiurat numai de „ómenii" sĕi, şi aşa de încungiurat, încât adesea ne vine sĕ ne întrebăm: cine e fapticul episcop în diecesă, Goldiş orĭ Mangra? Opoziţia, fiă orĭ-cât de cinstită, seriósă séu binevoitóre, este privită şi tractată din partea P. S. S. ca „duşmană".

Vêrf la tóte le puse „numirea" de protopop pentru tractul *Belinţiŭ*. S'au mai întêmplat, e drept, şi în alte eparhii, că consistoriul nu a numit pe acela, care în sinodul protopresbiteral întrunise majoritatea voturilor, ci pe altul cu voturĭ mai puţine. Dér respectivele consistóre aveau motive binecuvêntate; până când cei din Arad nu pot avé, decât dóră motive de *despotism*. Şi astfel, pe acest singur motiv, şi pe lângă abus de referadă, pe lângă terorisare asupra membrilor din consistoriu, terorisare neiertată şi ne mai pomenită, a desconsiderat votul colectiv (al comunei, ca alegĕtóre de preot) unanim, majoritatea imposantă a sinodului electoral, a delătuturat pe cel mai bine cvalificat între toţi recurenţii, şi a numit pe... cu alte cuvinte: a făcut o formală revoluţiă în protopopiat!

Cinė a voit asta?

Sora din Arad a unui ateist din Caransebeş — ḑice-se!

Cine a esecutat asta?

Mangra Vazul — călugărul cel pururea „cuvios"! El s'a făcut pe sine „referent" onorar, în causă, la urmă „comisar consistorial" — nenumit de atare din partea consistoriului!

Acesta este începutul „erei noue". Si astfel — lucrul de căpetenia — sub lozinca: „jos cu neamurile", se constitue frumuşel *clica aradană*.

„Articolul dictatorial" în Alsaţia-Lorena.

In parlamentul german, unul din deputaţii Alsaţiei a propus, ca sĕ se suprime *articolul dictatorial*, care prevede înfiinţarea imediată a dictaturei în Alsaţia-Lorena atuncĭ, când în acéstă provinciă s'ar deslănţui vre-o mişcare anti-germană.

Deputatul *Winterer* amintesce, că acéstă propunere s'a făcut pentru prima óră acum 25 de anĭ. El spune, că articolul în cestiune este cea mai vechiă lege de esceptiune în imperiu şi că a sosit momentul, ca acest articol sĕ dispară. Articolul dictatorial are efectul de-a ţiné Alsaţia-Lorena într'o stare de asediu nelimitată. Interpretarea acestei prescripţiunĭ legale depinde de acela, care o aplică şi orĭ-ce locuitor póte sĕ fiă espulsat fără desbaterĭ judecătorescĭ şi fără nicĭ un motiv.

Prinţul de *Hohenlohe*, cancelarul imperiului, opunêndu-se acestei propunerĭ spune, că articolul dictatorial nu trebue considerat, decât ca un avertisment faţă de tendinţele francese în Alsaţia-Lorena, carĭ încă se manifestă şi astăḑĭ. E adevĕrat, că populaţiunea acestei provincii este germano filă şi leală, dér nu se póte contesta esistenţa unei minorităţĭ, care nutresce încă simţĕminte anti-germane şi al cărei anti-germanism a prins rădĕcinĭ adêncĭ şi produce din timp în timp fructe. Articolul dictatorial, prin urmare, îşĭ mai are încă raţiunea de-a vieţui pentru Alsaţia-Lorena.

După-ce mulţĭ deputaţĭ, încă Alsaţienĭ în cea mai mare parte, au susţinut suprimarea acelui articol, care — după espresia deputatului Riff — apasă ca un munte asupra populaţiunei alsaţiene, propunerea a fost primită cu o majoritate numĕrósă.

S'a primit de-asemenea propunerea deputatului *Kuechly*, ca pentru alegerea comisiunei provinciale sĕ se introducă dreptul electoral nemijlocit.

Rĕsboiul din Africa sudică.

La Londra şi în tóte părţile lumea se ocupă încă cu capitularea lui Cronje. Toţĭ se miră, că Cronje a capitulat numai cu 3000 şi nimenĭ nu-şĭ putea esplica, cum s'a întêmplat, că din cei 8000 ai lui Cronje, Englesii au putut pune mâna numai pe 3000? Ce s'a făcut cu ceilalţĭ?

Intrebarea acésta era până erĭ alaltăerĭ o enigmă. Acum însĕ iese la ivelă, că *6000 de Burĭ cu 8 tunurĭ* s'au refugiat deja înainte de capitulare şi s'au alăturat la divizia lui *Botha*, care alergase în ajutorul lui Cronje. După calculul din urmă aşadér nicĭ nu 3000, ci numai 2000 au căḑut în captivitate englesă, décă este adevĕrat, că Cronje a avut numai 8000 la Paardeberg.

Ca un moment mai marcant de pe câmpul de rĕsboiŭ trebue sĕ amintim, că Burii din Natal, se pare, au renunţat la asediarea *Ladysmith*-ului. Cel puţin asta se póte deduce din o telegramă de ierĭ, că generalul engles *Dundonald* ar fi întrat cu cavaleriă în Ladysmith. Buller telegraféză la Londra din lagĕrul dela *Hlangvankopje*, că brigada lui *Barton* a atacat alaltăerĭ şi a ocupat piscul *Pieterhiell*, încunjurând astfel cu succes aripa stângă a inimicului. Brigada lui *Warren* a îndreptat un atac asupra cartierului principal al Burilor, pe care la apusul sórelui l'a şi ocupat cu succes. Buller spune, că inimicul a fost împrăşciat în tóte părţile.

Englesii au raportat succese şi la sud. Generalul *Brabant* a ocupat *Jamestown* şi a luat pradă toţĭ caii Burilor, ér colonelul *Clemens* a întrat éră̆şĭ în *Rensberg*.

Fi-va pace?

După tóte acestea întrebarea generală este, că fi-va pace? Ḑiarele englese iau posiţiă faţă cu combinaţiunile pressei continentale, că Anglia nu ar voi nimicirea republicelor sud-africane. Ḑiarele englese ḑic, că pace nu va fi până când *Roberts* nu va întra în Pretoria. *„Times"* ḑice, că intenţia hotărîtă a naţiunei englese este de a nu oferi pace Burilor, până când trupele englese nu vor fi întrat în Pretoria şi până când cele două republice nu se vor supune *necondiţionat* Angliei.

Rusia şi rĕsboiul.

Agenţia telegrafică rusécă din *Petersburg* anunţă, că scirea despre capitularea lui Cronje a fost primită de tóte păturile poporaţiunei cu adêncă tristeţă. Foile rusescĭ tóte scriu în contra Angliei. Foile fruntaşe esprimă părerea, că *nu i este iertat Europei a privi mai departe acésta dură silnicíă. E sosit momentul intervenirii.* De altfel se susţine, că capitularea nu va fi decisivă asupra resultatului rĕsboiului.

---

acestor corporaţiunĭ. Vorbind apoi de Mommsen, care în 1843 regretă lipsa unei colecţiunĭ a acestor inscripţiunĭ, arată, că tot graţiă muncei sale, un bogat material se găsesce în monumentala lucrare *Corpus inscriptionum latinarum*, editat de Academia berlinesă. Mai departe ḑice, că se găsesce la Pompei o corporaţiă a bărbierilor (tonsores) şi alta a vêndĕtorilor de parfumurĭ. Menţionéză de *grafiti* electorale, prin care acele corporaţiunĭ indicau candidaţĭ pentru dregĕtoriile din oraş. Medicii şi bărbierii nu figuréză într'o listă, de care vorbesce Plutarc — dovadă, că aceste corporaţii s'au constituit mai târḑiu de Numa Pompiliu.

D-l Kalinderu încheiă interesanta şi folositórea sa comunicare, din care pe lângă cunoscinţele, ce ne dă în amĕnunţime asupra vieţei intime a strămoşilor noştri, face ca sĕ reiese iubirea pentru virtute şi ura împotriva desfrêului şi esagerările luxului.

Aplause numĕróse au acoperit frumósele cuvinte ale academicianului nostru, dimpreună cu felicitările călduróse, ce-i au adresat colegii de Academiă.

Faptele de arme ale lui Cronje.

Când a isbucnit rĕsboiul, lui Cronje i-s'a încredințat teatrul de luptă apusan. Aicĭ a dat el dovadă de strălucitul sĕu talent militar. Deja în primele ḍile a închis orașele Mafeking, Vryburg, Taungs și Kimberley. Prin acésta a împedecat, ca garnisónele orașelor sĕ-șĭ pótă trimite ajutor împrumutat. A organisat apoi invasiunea în Capland și rĕscularea Olandesilor din acéstă coloniă. In opera acésta însĕ fù turburat de lord Methuen cu cei 14,000 ómenĭ ai sĕi. Cronje s'a mĕsurat de patru orĭ cu Methuen, dér nu s'a lăsat la o luptă mai seriósă, ci l'a înșelat pe Methuen până la *Maggerfonstein*, unde l'a bătut cumplit. Lupta acésta a durat 3 ḍile, dela 9 până la 11 Dec. 1899. In prima luptă Methuen a pierdut 500 soldațĭ; în a doua de asemenea pierderile Englesilor au fost cumplite; în a treia luptă tot astfel, așa că trupa lui Methuen fù total nimicită de Cronje, care a strîmtorat pe dușman în unghiul rîurilor Modder și Riet.

Pe când Cronje făcù absolut imposibile operațiunile Englesilor la apus, *Joubert* îl chemà urgent în Natal. Buller și Warren atacaserĕ *Spionskopul*. Generalii burĭ *Botha* și *Meyer* Lucas nu puturĕ apĕra cu succes Spionskop. Ei resistau eroicesce, dér nu sciau se manevreze așa, ca Englesii sĕ nu scie cu câțĭ ómenĭ și în ce chip sĕ atace pe Burĭ. Ei adecă nu-șĭ puteau ascunde forțele. Venì însĕ Cronje și i-a trebuit o singură privire asupra câmpului de luptă, pentru-ca sĕ scie, ce are sĕ facă. Era o negură désă. De acésta s'a folosit Cronje cu mare succes. Acoperit de negură, Cronje și-a retras trupa pe piscul principal, care domina tóte posițiile Englesilor. După-ce negura s'a resfirat, Burii vĕrsară un foc omorîtor asupra Englesilor neacoperițĭ în posiția din care nu se puteau mișca. Aicĭ fù rănit de mórte colonelul engles Woodgate și Englesii au lăsat pe câmpul de bătaiă 1200 de morțĭ și rănițĭ.

Când Cronje s'a reîntors dela Spionskop éră și la apus, la Maggerfonstein, armata lui Roberts era în plin avans spre Kimberley. Călăreții lui French au și întrat în oraș, ér grosul trupei englese ajunsese la Jakobsdal. Cronje trebuia acum sĕ se retragă, și retragerea acésta a și esecutat'o cu mare artă strategică. S'a împlântat Cronje la Paardeberg, și de aicĭ n'a mai avut scăpare genialul beliduce, căcĭ Englesii îi țineau calea la vadul Klip vis-à-vis de Koodoosrand și l'au împresurat.

SCIRILE ḌILEI.

— 18 Februare v.

O invențiune românéscă sensațională. Cetim în „Evenimentul" din Iașĭ: Un tînĕr mecanic dela direcția generală a poștelor și telegrafelor, d-l N. Băilescu, a făcut o descoperire din cele mai importante pentru convorbirile telefonice. Cu acest aparat se póte convorbi pe orĭ-cât de marĭ distanțe cu aparatele telefonice actuale. Mai mult, cu aparatul d-lui N. Băilescu se póte convorbi prin telefon întrebuințându-se liniile telegrafice, ér nu fire speciale pentru telefon, carĭ costă enorm de scump. Esperiențele făcute la direcția poștelor pe o distanță de 60 chilometri și pe o liniă telegrafică, au dat resultate așa de strălucite, că au întrecut chiar așteptările. Prin acest aparat fórte simplu și eftin se resolvă problema atât de mult căutată, a convorbirei prin telefon la distanțe marĭ.

Primele scóle române în imperiul otoman. Intâia scólă română înființată în imperiul otoman este scóla primară de băiețĭ, deschisă la 1864 în orășelul românesc Ternova de către d-l Dimitrie Hagi Atanasesc, născut în numitul orășel; a doua scólă s'a înființat în Avela la 1867. De aci înainte numĕrul scólelor române a tot crescut și, mulțumită zelului și jertfelor generóse ale diferiților bărbațĭ marĭ ai Românilor, astăḍĭ au peste 50 de scóle în diferite centre ale Macedoniei. Mai ales în unele localitățĭ scólele române în scurt timp au făcut progrese admirale. Așa d. e. în Turia progresele scólei române înființate la 1884 au fost atât de frumóse, încât după 9 anĭ scóla grecéscă a trebuit sĕ se închidă, căcĭ n'a mai cercetat'o nimenĭ; ba nicĭ în biserică nu i-se mai permite archiereului grec de-a oficia în limba grecéscă, ci în limba română, pe care chiar și Grecii o înțeleg mai bine ca pe cea grecéscă, fiind localitatea acésta aprópe curat românéscă. S'au ridicat din 1879 încóce și mai multe scóle de fete, carĭ deasemenea dau cele mai îmbucurătóre róde. Așa d. e. la Vlahoclisura femeile române dinainte de-a se înființa scóla română (în 1897) se folosiau în corespondența lor de litere grecescĭ și cuvinte românescĭ; acum însĕ au început sĕ scrie românesce. — Cu Dumneḍeu înainte!

Darurĭ pentru biserică. D-l Dr. *Alesandru Hossu*, advocat în Deva, a dăruit pentru biserica română din Deva *200 coróne*. — D-l *Ioan Oncescu*, notar pens. în Rĕhău, de-asemenea a dăruit pentru biserica română gr. or. din Petroșanĭ *200 coróne*.

Pustiirea Sĕcuilor. Foile sécuiescĭ dau érășĭ alarma, că se pustiesc Sĕcuii. Ele atrag atențiunea guvernului asupra acestei „nenorocirĭ", a cărei causă în mare parte este, că fabrica de chibrite din Parajd a fost strămutată la Clușiŭ și în urma acésta muncitorii fabricei, carĭ s'au stabilit în Parajd, sunt acum de perit. Aceștĭ muncitorĭ sĕcui vor trebui sĕ trécă în România, décă guvernul nu va face ceva în favorul lor. — Un lucru tot atât de „trist" pentru Sĕcui comunică un călugăr catolic din Gyergyó-Bekas, care ține acolo servicii religióse pentru Sĕcuii „valachisațĭ". Acești Sĕcui sunt într'o stare atât de decăḍută, încât par sĕlbatecĭ. Locuesc în colibe murdare, și primitive, sunt sdrențoșĭ și aprópe goi și flămênḍesc cu ḍilele. — De ce nu le sare „Kulturegylet"ul în ajutor? In loc dea maghiarisa, ar face mai bine, décă ar da ajutóre acestor „nenorocițĭ", carĭ după cele ce spun foile lor, sunt în cea mai négră miseriă.

Șahul Persiei în Europa. Șahul Persiei va pleca pe la mijlocul lunei Martie din patria sa și va sosi la începutul lui Aprilie în Odesa, unde din partea locuitorilor persianĭ de acolo se fac marĭ pregătirĭ pentru primire. Dela Odesa Șahul, trecênd prin Moscva. va merge la Petersburg, unde va fi câte-va ḍile óspele Țarului. Apoi va pleca spre apus pentru a visita esposiția dela Paris, unde va petrece timp mai îndelungat.

Pierderile Englesilor. După un conspect, ce-l publică *„Daily News"*, pierderile Englesilor în rĕsboiul din Africa sunt, până la 20 Februarie următórele: Au căḍut *137* ofițerĭ și *1333* soldațĭ; au fost rănițĭ *402* ofițerĭ și *5747* soldațĭ; prisonierĭ *114* ofițerĭ, *2815* soldațĭ; morțĭ de bóle diferite *600* soldațĭ. Așa-déră pierderile totale ale Englesilor sunt de **11,000** ómenĭ.

Noul atentat al lui Luccheni. Din Geneva se telegrafézá, că cercetările în causa noului atentat sĕvîrșit de Luccheni sunt terminate. Cel din urmă martor a fost un păzitor de al închisorii, care a mărturisit, că el a desarmat pe Luccheni și că atentatorul și pe el l'a amenințat. S'a hotărît, ca deocamdată, până când procurorul îșĭ va face propunerea sa, Luccheni sĕ stea timp de 10 ḍile închis într'o celulă suterană, unde sĕ nu i-se dea, decât pâne și apă. După lege se permite și legarea în fiare, dér până acum la acest mijloc nu s'a recurs.

Tragedia unei mirese. Duminecă s'a cununat în Budapesta baronésa Flora *Glaubitz* cu cavalerul Artur *Balihucevni* și tînĕra păreche plecă în voiagiŭ de nuntă la Viena. Tinerii mirĭ s'au instalat la un otel. Curênd și bine însĕ mirésa se certă cu mirele și cérta fù atat de înverșunată, încât mirésa a plecat la gară și șĭ-a cumpĕrat un bilet pentru Budapesta. Dér ce sĕ veḍĭ. Intre stațiunile Marhegg și Pojun pasagerii trenului furĕ alarmațĭ de scirea, că o damă a încercat sĕ se sinucidă. Scirea era adevĕrată: boronesa *Glaubitz* și-a tras un glonț în regiunea inimei. In urma ranei grave ea fù transportată în spitalul din Pojun, unde se luptă cu mórtea.

Ciuma în Aden. Din Roma se telegrafézá, că autoritatea sanitară marină a declarat portul Aden ca infectat de ciumă și a prescris carantina pentru tóte corăbiile, ce sosesc din acel port.

Cai unguresci în armata englesă. Corabia englesă „Mont Libanon" a plecat ḍilele acestea din Fiume încărcată cu 483 cai din Ungaria pentru armata englesă din Africa.

Reuniunea „Crucea Roșiă".

In 26 Febr. n. c. s'a ținut adunarea generală a Reuniunei „Crucea Roșiă" în sala comitatului sub presidiul d-nei Frieda *Schnell* presidentă, și a d-lui Frideric *Jekel*, vice-președinte, fiind de față numĕroșĭ representanțĭ din loc și de prin comunele din comitat. Despre decursul adunărei primim următórele informațiunĭ:

Ședința a fost deschisă de vice-președintele, d-l vice-comite Dr. Fr. Jekel, printr'un discurs mai lung, în care arătà scopul umanitar, ce urmăresce Reuniunea „Crucea Roșiă", care este ajutorarea răniților căḍuțĭ în timpurĭ de rĕsbóie.

„Câmpul filantropiei și al umanității, ḍise d-sa, în timpurĭ ca cele de față este un câmp, pe care ómenii, vorbéscă orĭ-ce limbă și mărturiséscă orĭ-ce religiune, pe lângă tóte piedecile, ce-i despart, se pot uni pentru o lucrare comună și unitară și sĕ pot pune în serviciul omenimei.

„Fiă-care popor nisuesce sĕ se întăréscă, sĕ-șĭ cultive și desvólte însușirile, obiceiurile și limba, însĕ în contra supernaționalismului trebue sĕ lupte elita societății, unindu-se când numai se póte la lucrare comună în interesul omenimei".

Spune apoi, că comitatul Brașovului dispune de puterĭ marĭ; ce resultate n'ar puté arăta el, décă aceste puterĭ „conduse de iubire, unire, înțelegere împrumutată și frățietate ar nisui spre un scop nobil." Nu se scie, ḍice, décă crucerii jertfițĭ pentru reuniune nu vor servi chiar spre alinarea suferințelor unor rudenii de aprópe ale nóstre etc. Apoi „Crucea Roșiă" prin aceste scopurĭ contribue la consolidarea și potențarea unirei și simpatiei între elementul militar și civil. Acésta o dovedesce și „Reuniunea scientifică și Casina militară" prin producțiunile, ce le va arangia în ḍilele proxime în favorul Reuniunei „Crucea Roșiă".

In fine arată, că cei ce stau în fruntea Reuniunei au făcut tot ce li-a stat în putință pentru înaintarea Reuniunei. Acésta are aḍĭ 371 membri și 6736 coróne avere. Se va înființa definitiv fundațiunea Elisabeta, menită a eternisa memoria rĕposatei împĕrătese-regine. Acéstă fundațiune, prin arangiare de petrecerĭ și taxe dela comune s'a urcat la 1453 coróne. — Cu acestea declară adunarea de deschisă.

Teatru de diletanțĭ german. Reuniunea săséscă de cântărĭ din loc (Männergesangverein) a arangiat Miercurĭ o producțiune teatrală cu fórte bun succes. S'a jucat *Valentin Bakosch*, piesă poporală cu cântărĭ în 3 acte, o composițiă a d-lui Friedrich *Reimesch*, pe care nu l'am cunoscut până acum și ca compositor musical. Prestațiunea e cu atât mai valorósă, cu cât problema, ce și-a ales'o d-l Reimesch, a fost mai grea. Cu tótă greutatea ei însĕ a resolvat'o cu mult curagiŭ și avênt. Libretul, ce și-l'a ales d-l Reimesch, e fórte nimerit și de însemnătate istorică mai ales pentru compatrioții noștri Sașĭ, representându-se scene de acum trei sute de anĭ, pe când domnia în Transilvania principele Bathory. (1612) Partea musicală a acestei lucrărĭ e simpatică fiind mult melodiósă, și s'a presintat mai reușită în ariile ei. Deși piesa în total nu póte fi numită un op complect dramatic, totușĭ e o lucrare frumósă și prețiósă a d-lui Reimesch pentru care póte fi felicitat. — Dintre diletanțĭ s'au dintins cu deosebire d-l Stoof prin interpretarea rolului lui, asemenea d-șórele Hilda Paul și Lula Pörtner. Teatru era înțesat de lume. Mâne-séră se va representa pentru a doua óră acéstă piesă.

Avis.

Toțĭ stipendiștii Bisericei Sf. Nicolae din Brașov-Scheiŭ sunt provocațĭ, ca *cel mai târḍiu* până la sfêrșitul lui Februarie v. sĕ-șĭ justifice sporul în studii de pe semestrul prim al anului curent școlar. In casul contrar se espun a li-se sista stipendiul.

Brașov, 18 Febr. v. 1900.

Biroul comitetului.

ULTIME SCIRI.

Londra, 1 Martie. Se anunță oficios, că *Ladysmith-ul a fost liberat aḍĭ nóple de sub împresurarea Burilor. Dundonald* a întrat în oraș cu mai multe regimente. *Buller* telegrafézá, că *toțĭ Burii din împrejurime au dispărut.* In luptele din sĕptĕmâna trecută Buller a avut *marĭ pierderĭ.* Din armata lui au căḍut 3 colonelĭ, 2 căpitanĭ și 32 sublocotenențĭ. Din regimentul Dublin au căḍut mai mulțĭ. Din 850 au rĕmas numai 150.

Bruxella, 1 Martie. *Burii s'au retras din tóte coloniile englese. Joubert îșĭ concentrézá armata sa de 50,000 în jur de Vynburg*, la spatele capitalei Bloemfontein. Probabil, că Bloemfontein va fi luat de Englesĭ fără resistență.

Londra, 1 Martie. După capitularea lui Cronje, lagĕrul bur presentă un aspect jalnic. Tóte carĕle de bagaje și 3 tunurĭ au fost sdrobite de Burĭ, ér caii omorîțĭ. Țipetele rănițılor erau înfiorătóre. Englesii au luat pradă 5000 de puscĭ.

In jur de Ladysmith erau concentrațĭ 10,000 de Burĭ.

După întrarea lui Clemens în *Colesberg*, generalul engles a arestat pe locuitorii mai fruntașĭ.

Paardeberg, 1 Martie. Aicĭ sosesce scirea, că la sud-vest stă o mare armată a Burilor.

Literatură.

A apărut: ***„Extras din tarifele de postă și telegraf valabile dela 1 Ianuarie 1900".*** Fiind tarifele anterióre în multe privințe esențial schimbate în urma întroducerii valutei de coróne, extrasul acesta e de cel mai mare folos pentru birourĭ și privațĭ. Se póte procura dela libràría archidiecesană în Sibiiu, cu prețul de 20 fil.

„Dela Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţĭ:

O carte de legĭ. **„Amicul Poporului"** îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român"* de *Titu Vuculescu*, pretor în Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

A eşit de sub tipar ***Al doilea capitol din contabilitatea duplă,*** de *I. C. Panţu*. Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.*

La creditul cambial s'a întrodus o afacere de patru lunĭ, trecută în registrele principale şi auxiliare după metodul usitat la noi, precum şi după metodul numit frances, întocmai aşa, după cum se întrebuinţéză în practică, arătându-se încheerile lunare şi încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărţélă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scontul de cambii şi reescontul, afacerĭ cu monete, avansurĭ pe efecte publice (lombard); împrumuturĭ pe alte gagiurĭ (marfă etc.) şi depunerile spre fructificare. Esplicările s'au făcut la singuratice casurĭ şi apoi s'au combinat la micĭ afacerĭ, carĭ duréză trei şi şése lunĭ, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar şi la urmă arătându-se trecerile, aşa după cum se întêmplă în practică, în registre principale şi auxiliare.

Preţul este 2 coróne + 10 banĭ porto. De vêndare în Braşov: la Tipografia „A. Mureşianu" şi la Librăria N. Ciurcu. In Sibiiu: la Librăria archidiecesană. — Atragem atenţiunea publicului nostru, îndeosebĭ a celor ce se ocupă cu afacerĭ comerciale, precum şi a membrilor din direcţiunile băncilor nóstre şi a funcţionarilor acestora, asupra acestei lucrărĭ de neapĕrată trebuinţă.

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la şcólele române din Braşov. Cartea este întitulată: ***„Caractere morale***, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile poporelor vechĭ şi moderne". Acéstă carte, atât prin esteriorul sĕu elegant, cât şi prin cuprinsul sĕu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevĕrată podóbă în literatura nóstră. Vom căuta s'o facem mai de-aprópe cunoscută cetitorilor noştri; de-ocamdată ne mărginim a atrage asupra ei atenţiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu", la librăria N. I. Ciurcu şi la librăria H. Zeidner în Braşov.

*

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Vivia, sêu Biserica din Cartagine, naraţiune istorică, tradusă din italienesce de *Dr. Iuliu Dragoş*, preot şi profesor. Se vinde cu preţul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noienĭ", naraţiune istorică din veacul nostru, scrisă de *Arghirobarbu*. Acéstă interesantă naraţiune privesce evenimente din 1848—49. Preţul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din trecutul Silvaniei legende de *Victor Russu*. Conţine 25 legende diferite. Preţul unui esemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.).

„Rĕsboiul pentru neatêrnae, povestit pe înţelesul tuturor de *George Coşbuc*", este o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă şi atrăgĕtóre, dér tot-odată şi cea mai eftină între cărţile românescĭ, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8° de *283 pagine* costă numai 50 cr. (cu posta 55 cr.). Cu deosebire ar fi de dorit sĕ se rĕspândéscă cât mai mult în straturile poporului, fiind ea în adevĕr scrisă „pe înţelesul tuturor".

*

Pentru comercianţĭ funcţionarĭ şi toţĭ ómenii de afacerĭ, precum şi studenţĭ putem recomanda următórele cărţĭ:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la şcóla română gr. or. din Braşov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei" şi e menită a face marĭ servicii tuturor, carĭ au afacerĭ cu cambii poliţe). Preţul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr).

„Curs complet de corespondenţa comercială", de *I. C. Panţu*. Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi spediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede şi cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu*, prof. la şcóla comercială superióră din loc. Tractéză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atenţiune, póte orĭ şi cine sĕ înveţe contabilitatea, adecă ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu*. Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḑile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit, aşa ca sĕ fie înţelese de orĭ şi cine; de-asemenea modul de calculare al intereselor la băncĭ şi teoria conturilor curente. Preţul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.35
Renta de coróne ung. 4%	93.65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.40
Renta de argint austr.	99.35
Renta de hârtie austr.	99.25
Renta de aur austr.	98.80
Losurĭ din 1860.	137.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	126.70
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	187.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	136.25
Napoleondorĭ	19.28
Mărcĭ imperiale germane	118.32½
London vista	242.45
Paris vista	96.27½
Rente de coróne austr. 4%	99.20
Note italiene.	89.95

Cursul pieţei Braşov.

Din 2 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.75
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.08	Vênd.	19.14
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

INSCIINŢARE.

Domnii membrii ai societăţii de împrumut şi păstrare **„AURORA"**, sunt invitaţĭ a participa la adunarea generală a XXVI-a, care va avé loc Dumineca **18 Martie 1900** la orele 10 a. m. în sala şcólei fundaţionale populare superióre din Năsĕud.

Pentru casul când acéstă adunare nu s'ar puté ţiné din lipsa voturilor recerute, prin acésta se convócă tot-odată a dua adunare, care va avé loc în 1 Aprilie 1900 la óra şi locul ficsat, în care vor aduce hotărîrĭ valabile membrii presenţĭ.

Ordinea ḑilei:

1. Raportul direcţiunei, şi al comisiunei censuratóre.
2. Statorirea bilanţului pre anul 1899, distribuirea profitului, darea absolutoriului pentru anul de gestiune espirat.
3. Alegerea directorului pentru un period de 3 anĭ.
4. Alegerea alor doi membri în consiliul administrativ pre timp de 3 anĭ.
5. Alegerea comisiunei censurătóre pre timp de un an.
6. Propunerile consiliului administrativ şi eventual alte propunerĭ insinuate în sensul statutului.

N. B. Domnii membrii vor primi raportul tipărit în terminul prescris, prin poştă.

868,3—3. **Direcţiunea.**

Sz. **10257**—1899. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy az Albina takarék és hitelintézet brassói fioktelepe végrehajtátónak Clopotiel Radu Iuon és társai végrehajtast szenvedő elleni 100 frt. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a árverést a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő Almásmező község határán fekvő, az almásmezei 36 sz. tjkvben A † 3737/1, 3738, 3741, 3742, 3743, 3748/2 hrsz. egész ingatlanokra 412 frt, az almásmezői 335 sz. tljkvben A † 3804/1, 3805, 3806, 3813, 3814, 3815, hrsz. egész ingatlanokra 108 frtban, az almásmezői 1517 sz. tljk.-ben A † 3817/2 hrsz. a. ingatlanra 29 frtban, az almásmezői 202 hrsz. tljkben A † 3749/1, 3750 hrsz. a. egész ingatlanra 51 frtban, az almásmezői 532 sz. tljkvbe A † 1109 hrsz. a. egész ingatlra 51 frtban, A † 1034/1 hrsz. a. egesz ingtlra 82 frtban, A † 211 hrsz. a. egesz ingtlra 11 frtban, A † 1029 hrsz. a. egész ingtlra 4 frtban. A † 1030, 1031/1 hrsz. a. egész ingtlra 12 frtban, a holbáki 181 sz. tlkjben A † 1142/1, 1143/1 hrsz. egész ingtlra 136 frban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900 evi Aprilis hó 30-ik napján delelött 8 órakor** az Almásmező község házánál és **d. u 3 órakor** Holbák község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1899. évi december hó 30-án.

A kir. törvényszék mint telekönyvi hatóság.

Dr. GRÜNFELD.
e. biró.